

SMITTEN FØR JUL TOPPEDE SAMTIDIG, UAFHÆNGIGT AF HVORNÅR KOMMUNERNE BLEV LUKKET NED

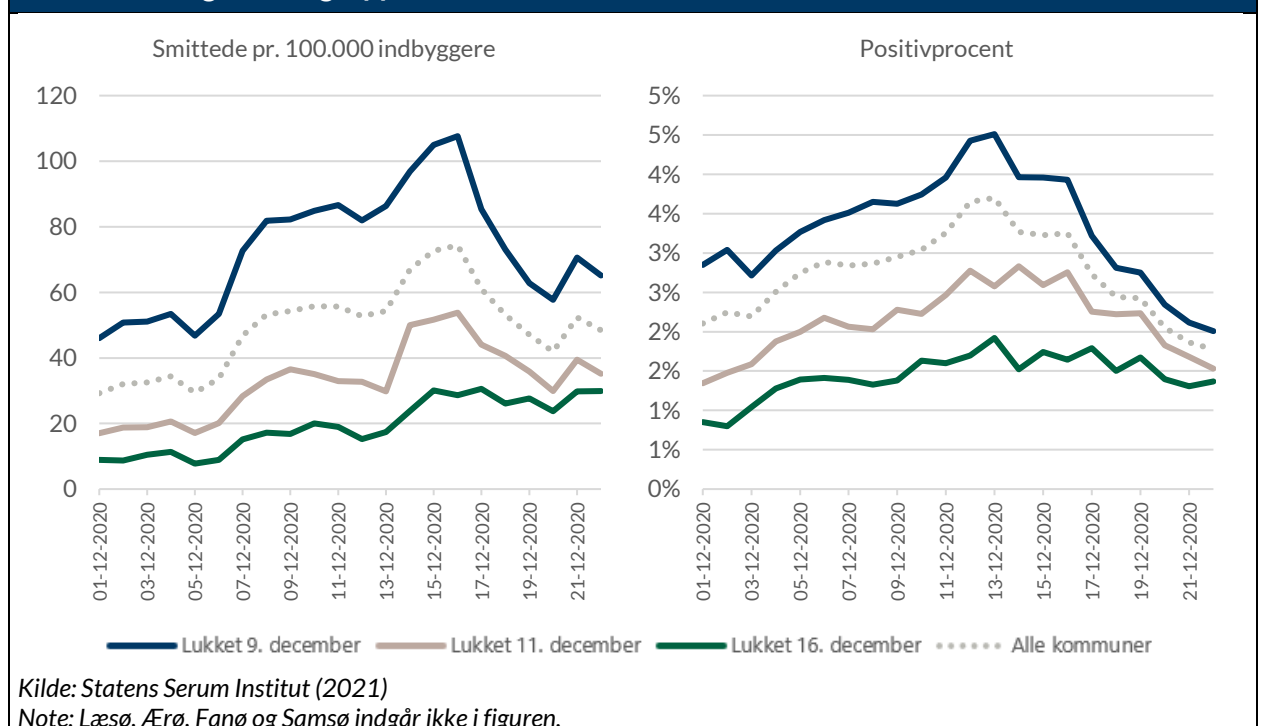
18-01-2021

AF JONAS HERBY (M: HERBY@CEPOS.DK, T: 2728 2748)

Udviklingen bekræfter en stigende mængde af ny forskning, der viser, at effekten af myndighedernes nedlukning er begrænset, og at borgernes frivillige sociale distancering spiller en betydeligt større rolle.

- I december blev kommunerne i Danmark lukket delvist ned over tre omgange i et forsøg på at begrænse smittespredningen med COVID-19. De første 38 kommuner blev lukket ned d. 9. december, dernæst blev 31 kommuner lukket d. 11. december, og til sidst blev de resterende 29 kommuner lukket d. 16. december.
- På trods af forskellen i tidspunktet for hvornår kommunerne blev lukket ned, toppede smitten samtidig i alle tre grupper af kommuner og altså uafhængig af, hvornår de blev lukket ned.
- Udviklingen i smitten før jul underbygger erfaringerne fra en stigende mængde litteratur, som viser, at effekten af nedlukninger er meget begrænset.

Smitteudvikling i de tre grupper af kommuner samt for hele landet

BAGGRUND

I december blev kommunerne i Danmark lukket delvist ned over tre omgange for at begrænse smittespredningen i forbindelse med COVID-19. D. 9. december blev 38 kommuner lukket ned, dernæst blev 31 kommuner lukket d. 11. december og til sidst blev de resterende 29 kommuner lukket d. 16. december.

Nedlukningen ramte restauranter, cafeer og barer, elever på ungdomsuddannelserne, studerende på videregående uddannelser, indendørs idræts- og foreningsliv, lege- og badelande, trænings- og fitnesscentre, zoologiske haver, akvarier, teatre, koncertsale, spillesteder, museer, biografer, biblioteker mv.

Hvis nedlukningerne har en effekt på smittespredningen, skulle man derfor forvente, at smitten ville falde først i de 38 kommuner, dernæst i de 31 kommuner (med 2-4 dages forsinkelse afhængig af vigtigheden af skoler, da de blev lukket ned lige før weekenden) og til sidst i de 29 kommuner.

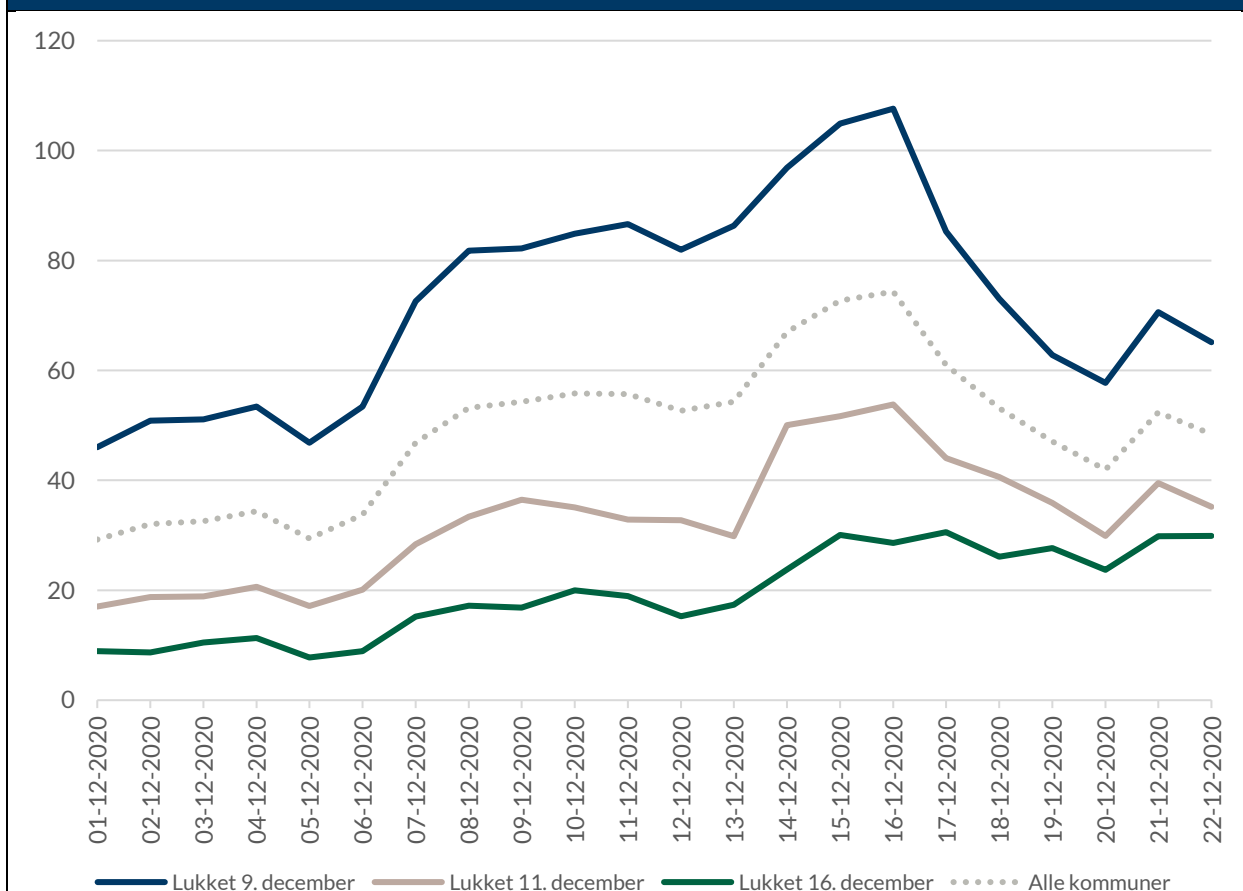
SMITTEN TOPPEDE SAMTIDIG I KOMMUNERNE UAFHÆNGIGT AF NEDLUKNINGEN

Nedenstående figur viser udviklingen i smittede pr. 100.000 indbyggere i kommunerne grupperet efter, hvornår kommunerne blev lukket ned. Smitten toppede d. 16. december i kommunerne, der blev lukket ned d. 9. og 11. december, og dagen efter, d. 17. december, i de kommuner, der blev lukket d. 16. december – og altså inden en evt. effekt af en nedlukning ville kunne ses i en PCR-test (Sundhedsstyrelsen anbefaler i forhold til nære kontakter, at ” 1. test foretages tidligst 4 dage efter, man sidst blev udsat for mulig smitte”)¹. Der er altså ikke en sammenhæng mellem hvornår kommunerne blev lukket ned, og hvornår antallet af smittede toppede.

---

¹ Kilde: <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2020/Corona/Smitteopsporing/COVID-19-Smitteopsporing-af-naere-kontakter.ashx?la=da>

Figur 1 Smittede pr. 100.000 indbyggere i de tre grupper af kommuner samt for hele landet

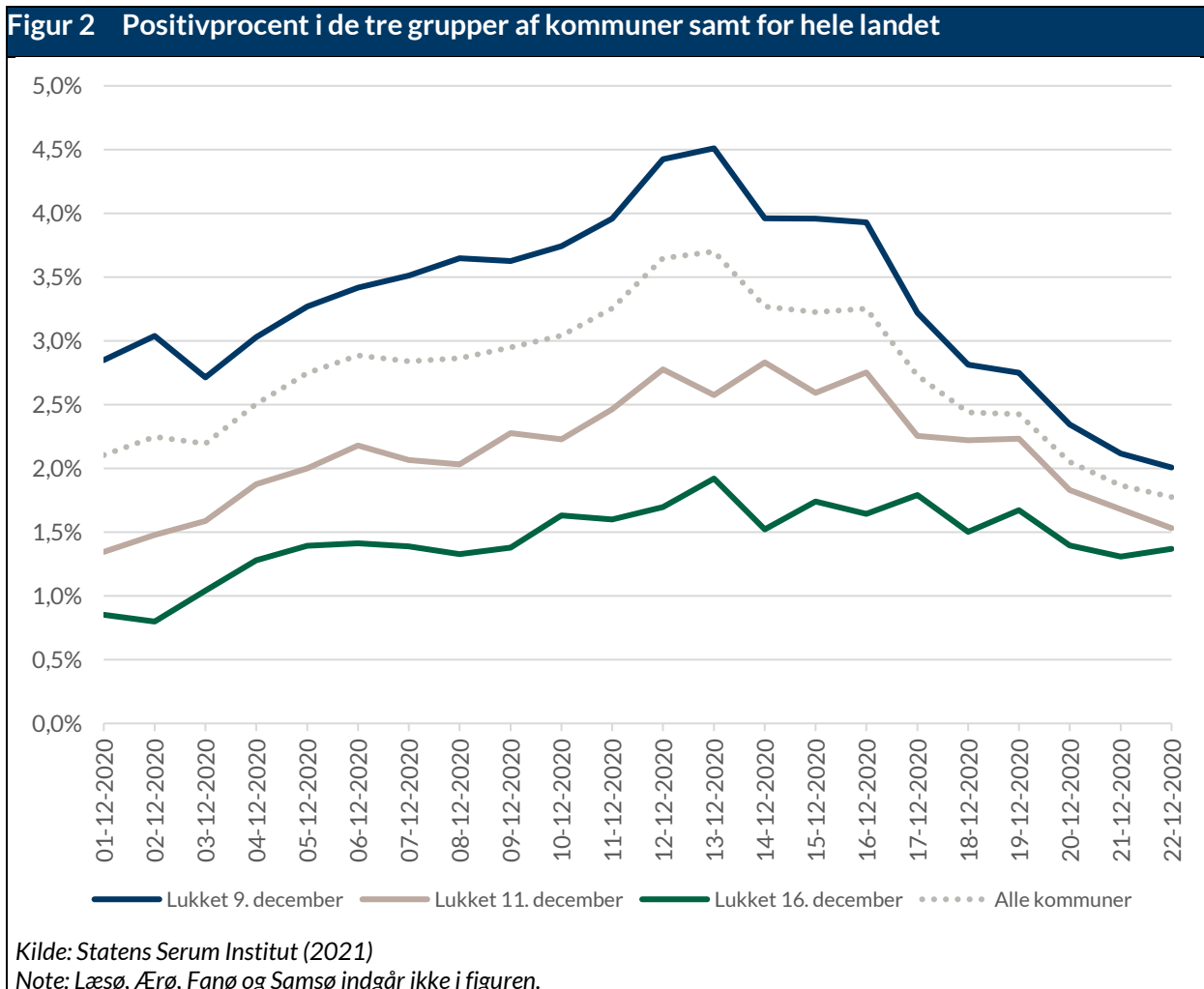

Kilde: Statens Serum Institut (2021)

Note: Læsø, Ærø, Fanø og Samsø indgår ikke i figuren.

Antallet af smittede afhænger af hvor mange i befolkningen, der er smittede, og hvor mange der bliver testet. Derfor kan antallet af smittede pr. 100.000 indbyggere være misvisende, hvis antallet af tests ændrer sig markant.

Figuren nedenfor viser derfor – som alternativ – andelen af positive tests – den såkaldte positivprocent. Målt på positivprocenten toppede smitten d. 13. december for de kommuner, der blev lukket d. 9. og 16. december, mens den toppede dagen efter, d. 14. december, for de kommuner, der blev lukket d. 11. december. Igen er der altså ikke en sammenhæng mellem hvornår kommunerne blev lukket ned, og hvornår andelen af positive tests toppede.

DISKUSSION OG KONKLUSION

Hvis nedlukningerne havde en stor effekt på smittetrykket, burde de officielle smittetal vise en forskel i smittens udbredelse afhængig af, hvornår kommunerne blev lukket ned. Det gør de imidlertid ikke. I stedet toppes smitten omtrent samtidig i kommunerne, uafhængig af om de blev lukket ned d. 9., d. 11. eller d. 16. december.

Udviklingen i de danske smittetal før jul dokumenterer den voksende mængde af forskning, som peger på, at nedlukningerne har beskeden effekt sammenlignet med borgernes frivillige adfærdsskiftninger, såsom at holde afstand og god håndhygiejne. Bjørnskov (2020) ser fx på effekterne af nedlukningen på den samlede dødelighed i europæiske lande og finder ingen effekt af nedlukninger, der er strammere end Sveriges.

Bonardi et al. (2020) ser på 180+ lande, og finder, at de lande, der havde en officiel nedlukning, havde færre COVID-19-dødsfald, men samtidig at graden af nedlukning ikke havde nogen effekt. De finder altså – som Bjørnskov (2020) – at der ikke er nogen effekt af at indføre en strammere nedlukning end den svenske. Kepp and Bjørnskov (2021) finder, at nedlukningen af syv nordjyske kommuner i november i forbindelse med Cluster 5 ikke havde nogen effekt på smittetallet, og at smitten i de kommuner i Nordjylland, der ikke blev lukket ned, faldt lige så hurtigt som i de kommuner, der blev lukket ned. Herby (2020) finder i et større litteraturgennemgang, at nedlukningerne kun har beskedne effekt i forhold til effekten af borgernes frivillige adfærdsændringer.

Det taler for, at den politiske indsats mod smitteudbredelsen bør fokusere på at understøtte borgernes frivillige adfærdsændringer i form af information om smitteudvikling, en god teststrategi og smitteopsporing samt målrettet indsats mod at beskytte risikogrupper samt vaccinerings. Nedlukning har derimod relativt ringe effekt og medfører samtidig meget store økonomiske og sociale omkostninger.

LITTERATUR

- Bjørnskov, Christian. 2020. "Did Lockdown Work? An Economist's Cross-Country Comparison." *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3665588>.
- Bonardi, Jean-Philippe, Quentin Gallea, Dimtrija Kalanoski, and Rafael Lalive. 2020. "Fast and Local: How Lockdown Policies Affect the Spread and Severity of Covid-19." *CEPR Covid Economics*, 27. <https://cepr.org/sites/default/files/CovidEconomics23.pdf>.
- Herby, Jonas. 2020. "Borgernes Frivillige Adfærd Er Afgørende for Pandemiens Udvikling, Mens Statens Nedlukninger Kun Har Marginal Betydning." <https://cepos.dk/artikler/borgernes-frivillige-adfaerd-er-afgoerende-for-pandemiens-udvikling/>.
- Kepp, Kasper Planeta, and Christian Bjørnskov. 2021. "Lockdown Effects on Sars-CoV-2 Transmission – The Evidence from Northern Jutland." *MedRxiv*, January. <https://doi.org/10.1101/2020.12.28.20248936>.
- Statens Serum Institut. 2021. "Download fil med overvågningsdata for covid-19." January 12, 2021. <https://covid19.ssi.dk/overvagningsdata/download-fil-med-overvaagningdata>.